

Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου

Ενότητα 2: Το δίκαιο των προσώπων

Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη
Νομική Σχολή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το δίκαιο των προσώπων

Περιεχόμενα ενότητας

1. Persona
2. Iura status
3. Capitis deminutio
4. Διακρίσεις φυσικών προσώπων
5. Κτήση της ιδιότητας του ρωμαίου πολίτη
6. Απώλεια της ιδιότητας του ρωμαίου πολίτη

Persona

- «Η αρχαιότερη γραμματική έννοια του προσώπου (*persona*), που αναφερόταν στο θεατρικό προσωπείο ή γενικότερα στη θεατρική εμφάνιση του ηθοποιού, σταδιακά διαφοροποιήθηκε με την ένταξή της στη δικαστική ορολογία, όπου σήμαινε τη νόμιμη ικανότητα παραστάσεως ενώπιον δικαστικής αρχής».

Γεωργίου Π. Νάκου, [Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου](#), Θεσσαλονίκη 1999, σελ. 17.

Iura status

- Τα **iura status** ως νομικές καταστάσεις των φυσικών προσώπων:
 - **Status libertatis**
 - Η κατάσταση της ελευθερίας.
 - **Status civitatis**
 - Η κατάσταση της ρωμαϊκής πολιτείας.
 - **Status familiae**
 - Η κατάσταση της ρωμαϊκής οικογένειας.

Capitis deminutio

- Η απώλεια κάποιου από τα τρία status επέφερε στο Ρωμαίο πολίτη «μείωση της προσωπικότητάς του» (capitis deminutio):
 - Capitis deminutio **maxima**
 - το πρόσωπο μετέπιπτε στην κατάσταση του δούλου.
 - Capitis deminutio **media**
 - άρση της ιδιότητας του ρωμαίου πολίτη.
 - Capitis deminutio **minima**
 - στέρηση των εξ αρρενογονίας κληρονομικών δικαιωμάτων από την οικογένεια, στην οποία μέχρι τότε μετείχε.

Διακρίσεις φυσικών προσώπων

- Gai. Inst. 1, 9 : *Et quidem summa divisio de iure personarum haec est, quod omnes homines aut liberi sunt aut servi.*
 - **Homines liberi**: ελεύθεροι άνθρωποι.
 - **Servi**: δούλοι.
 - **Libertini**: απελεύθεροι.
 - **Cives Romani**: Ρωμαίοι πολίτες.
 - **Peregrini**: ξένοι.
 - **Coloni**: κάτοικοι της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, καλλιεργητές αγροτικών κτημάτων, συνδεδεμένοι με τη γη (coloni adscripti: εναπόγραφοι).

Κτήση της ιδιότητας του ρωμαίου πολίτη

- Δια γεννήσεως από νόμιμο γάμο (**iustum matrimonium**)
- Δι' απελευθερώσεως δούλου (**manumissio**)
- Δια ειδικής παραχωρήσεως από τη ρωμαϊκή πολιτεία
 - Η ιδιότητα του ρωμαίου πολίτη παραχωρήθηκε από τη ρωμαϊκή πολιτεία με τη διάταξη του Αυτοκράτορα Καρακάλλα, το έτος 212 μ.Χ.: **Constitutio Antoniniana**.

Απώλεια της ιδιότητας του ρωμαίου πολίτη

- Δια της στερήσεως της καταστάσεως της ελευθερίας (**capitis deminutio maxima**).
- Δια προσχωρήσεως σε άλλη πολιτεία.
- Δια της επιβολής ποινής (**capitis deminutio media**).

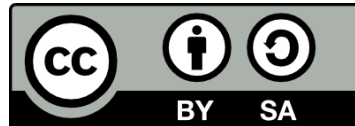
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη. «Εισηγήσεις Ρωμαϊκού Δικαίου. Το δίκαιο των προσώπων.».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS152/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Κονταργύρης Ξενοφών
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-14

